

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (مقدمه واجب)

مقدمه واجب، مقدمه واجب

جلسه ۲۰۲

استاد نجار زاده

مقدمه وجوب و واجب:
الف: مقدمه وجوب: بیانش گذشت.

ب: مقدمه الواجب:

مقدمه الواجب که به آن «المقدمة الوجودية» نیز می‌گویند، عبارت است از مقدمه‌ای که وجود واجب به آن متوقف است، ولی وجوبش مقید به آن نیست؛ بلکه وجوب واجب مطلق است.

مثال

مثال مقدمه واجب: وضوء نسبت به نماز و سفر نسبت به حج و ...؛ زیرا وجوب نماز و حج، موقوف به وجود وضوء و سفر نبوده؛ ولی تحقق آنها وابسته به تحقق وضوء و سفر می‌باشد؛ از این رو اینگونه مقدمات را مقدمه واجب و واجب را نسبت به آنها واجب مطلق، خوانند.

هدف این تقسیم:

غرض از ذکر این تقسیم در اینجا آن است که محل نزاع در مقدمه واجب را بیان کرده و روشن شود که قسم دوم یعنی مقدمات وجودیه مورد نزاع است نه مقدمات وجوبیه.

سر آن واضح و روشن است زیرا وقتی مقدمه وجودیه را در وجوب واجب مفروض التَّحَقُّق ملاحظه نمودیم، دیگر وجهی ندارد که تحصیلش را واجب بدانیم؛ چه آنکه در غیر این صورت، خلف لازم می‌آید؛

مثلاً در باب حج می‌گوئیم: به خاطر حج تحصیل استطاعت واجب نیست بلکه اگر اتفاقاً استطاعت حاصل شد، پس از حصول حج واجب می‌باشد؛ زیرا تا استطاعت وجود پیدا نکند، حج واجب نیست و وقتی

حج واجب نبود، معنا ندارد که تحصیل استطاعت واجب باشد؛ پس حکم به وجوب تحصیل استطاعت، با مقدمه وجوبیه بودن آن منافات دارد.

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

مقدمه داخلی و خارجی:

الف: مقدمه داخلی:

عبارت است از جزئی از اجزاء واجب مرکب؛ مانند یکی از اجزاء نماز همچون رکوع و سجود و امثال

اینها.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

این که جزء را به عنوان مقدمه تلقی کرده‌اند، جهتش آن است که مرکب از نظر وجود موقوف است بر

اجزاء؛ بنابراین هر جزئی فی نفسه، مقدمه است برای وجود مرکب همان طوری که «واحد» مقدمه است

برای «اثین» و بدون واحد، اثین تحقق نمی‌یابد.

اما اینکه آن را «داخلی» گفته‌اند، جهتش آن است که جزء، در قوام مرکب داخل است و اساسا برای

مرکب، غیر از نفس وجود اجزاء، وجودی نمی‌باشد؛ چنانچه غیر از وجود رکوع و سجود و قرائت و تشهد

و ... برای نماز وجود دیگری نمی‌باشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

عبارت است از هر آنچه واجب بر آن موقوف بوده و دارای وجودی مستقل، غیر از وجود واجب باشد؛

مانند کلیه شروط نسبت به مشروط‌ها؛ همچون وضوء نسبت به نماز.

هدف از این تقسیم

غرض از ذکر این تقسیم، آن است که بیان کنیم آیا نزاع در مقدمه واجب شامل مقدمه داخلی نیز می‌شود

یا اختصاص به مقدمه خارجی دارد؟

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv